

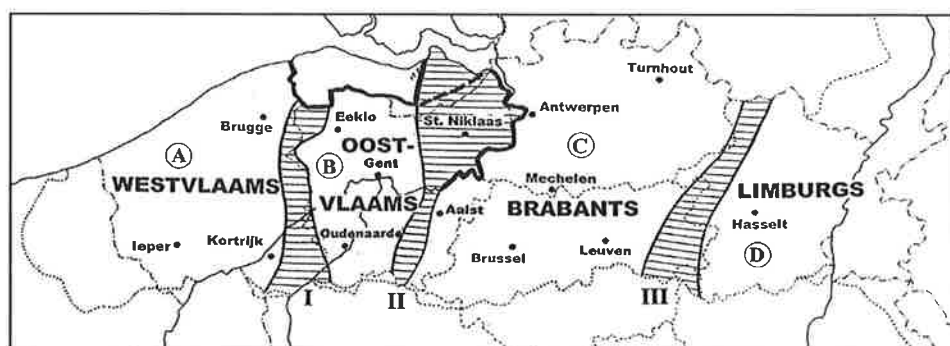
WOORD VOORAF

Schellebelle heeft een naam als een klok of liever als een bel. Schellebelle klinkt als dorpsnaam zo in de oren dat iedereen het kent. Het is niet alleen "de mooiste plaatsnaam van Vlaanderen" maar de naam gaat ook terug tot ver in het verleden. Schellebelle gonsde vroeger van bedrijvigheid in de schoenen, lingerie en de boomkwekerij. Tot in Amerika kon je lichtreclames zien van bedrijven uit Schellebelle. Het pittoreske dorpje aan de Schelde heeft ook prachtig natuurschoon. Misschien is het wel een parel van fauna en flora. Schellebelle heeft ook zijn typisch dialect dat stilaan verloren gaat. Guido Van der Eecken, auteur van dit boek, was reeds decennia terug geobsedeerd door dit dialect. Hij sprak het steeds zelfs jaren terug toen hij bondsleider van de KSA was. In die functie heb ik hem leren kennen. Hij houdt van de natuur, van de mensen maar ook van het verleden. Hij stond aan de wieg van de Heemkundige Kring van Schellebelle. Sinds meer dan dertig jaar verzamelde hij overal de dialectwoorden van Schellebelle. Zijn geliefde moeder Anna, die onlangs op hoge leeftijd overleed hielp hem hierbij vooral samen met al haar kennissen. Tot op hoge leeftijd was ze helder van geest en ze wist enorm veel over Schellebelle, zijn families, zijn geschiedenis, zijn dialect. Dit boek is dan ook voor Guido Van der Eecken de kroon op het werk van vele tientallen jaren. Hiermee wordt een prachtig dialect bewaard voor het nageslacht. "Wie schrijft, die blijft". Als burgemeester maar vooral als vriend ben ik fier op Guido voor deze prachtige prestatie. Het is "ne vrie gooien boek". Veel leesgenot.

Werner Van Der Eecken
Burgemeester

HET SCHELLEBELS IN HET VLAAMSE DIALECTLANDSCHAP

In Nederlandstalig België bestaan er drie dialectgroepen: van west naar oost zijn dat Vlaams, Brabants en Limburgs. 'Vlaams' betekent in de dialectologie dus iets anders dan in de gewone taal. Vlaamse dialecten worden gesproken in Frans-Vlaanderen (Frankrijk), West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen (België) en Zeeuws-Vlaanderen (Nederland); kortom, het is de taal van het Germaanstalige deel van het oude graafschap Vlaanderen. Brabants zijn de dialecten van Vlaams-Brabant (een anachronistische term!), Antwerpen en Noord-Brabant (Nederland). Limburgs wordt gesproken in Belgisch en Nederlands Limburg. De drie dialectgroepen worden van elkaar gescheiden door overgangszones (zie kaart 1). Het Vlaams wordt dan nog eens onderscheiden in West-Vlaams en Oost-Vlaams, ook al met een overgangsgebied tussen beide dialectgroepen.

Kaart 1: De grote dialectgebieden in Vlaanderen (naar Taeldeman 2001:8).

Het zal de inwoners van Schellebelle wel al opgevallen zijn dat ze in een streek wonen met heel wat dialectverschillen over een kleine afstand: een echte Schellebellenaar spreekt volstrekt geen Wichels of Wetters, en aan de andere kant van de Schelde spreken ze ook anders. Iedere inwoner kan ongetwijfeld verschillende uitspraakeigenaardigheden opsommen (bijv. *kiërk*, tegenover *kërk* voor 'kerk'), waaraan men kan horen van welk dorp, deelgemeente of van welke wijk iemand is. Dat komt doordat Schellebelle en zeker de fusie Wichelen-Schellebelle-Serskamp in het overgangsgebied ligt tussen het Vlaams (westen) en het Brabants (oosten). Hoe meer naar het westen, hoe Vlaamser, hoe meer naar het oosten hoe Brabantser de taal wordt. De Denderstreek met de steden Dendermonde, Aalst en Ninove spreekt al 100% Brabants; de dialectgrenzen volgen immers de provinciegrenzen niet.

Schellebelle heeft geen 'uniek' dialect, maar wel een unieke 'mix' van dialectkenmerken die elk afzonderlijk meedoen met een ruimer geografisch gebied. Typisch

voor het Schellebels is wel de heterogeniteit van het dialect, wat dus te verklaren is door het feit dat Schellebelle in het overgangsgedebied tussen (Oost-)Vlaams en Brabants ligt.

Hoe kunnen we nu het Schellebels karakteriseren?

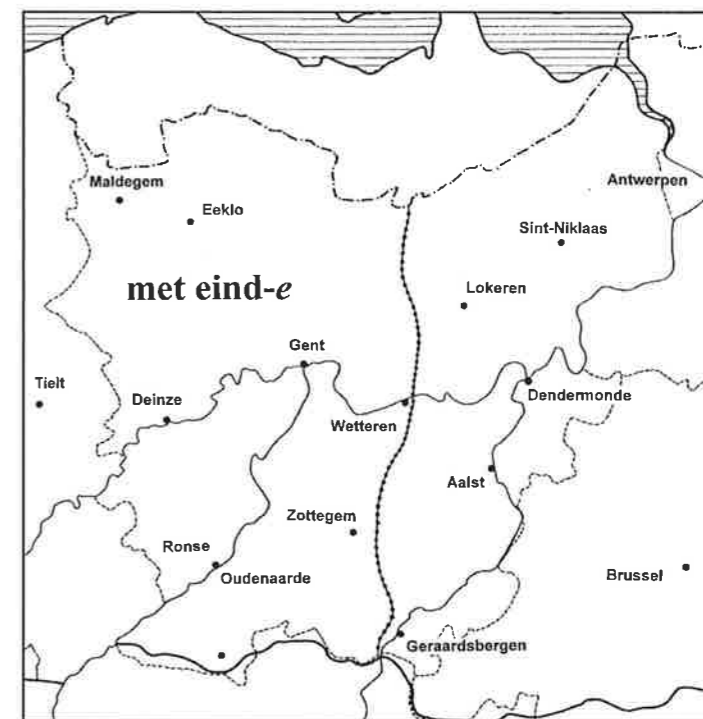
We gingen daarvoor te rade bij de licentiaatverhandeling van Anne Persyn, *Halfweg tussen Gent en Dendermode, Een klankgeografische verkenning van de dialecten in de streek van Wetteren* (UGent, 1987-1988), en de *Dialect-Atlas van Noord-Oost-Vlaanderen en Zeeuwsch-Vlaanderen* van E. Blancquaert, waarin Schellebelle (dialectnummer I 256) is opgenomen. De informant voor Schellebelle van Anne Persyn was mevr. Van Der Eecken uit de Hoekstraat; prof. Blancquaert is in 1930 (bijna 80 jaar geleden!; het dorp had toen 2745 inwoners) langsgeweest bij de broers Frans en Edmond Van Boxelaere. In de Dialect-Atlas zijn 139 zinnetjes in het Schellebels vertaald en fonetisch opgeschreven; bij de aantekeningen staat dat men de inwoners van de Bruinbeek de 'Brumbeeksche papeters' noemt en dat het woord *stal* daar met een lange *aa* wordt uitgesproken - in tegenstelling tot het echte Schellebels. Het feit dat men een (spot)naam heeft voor de bewoners van de wijk en ook spontaan een uitspraakvariant wist op te noemen, bewijst dat die wijk binnen Schellebelle als 'apart' wordt ervaren. Ik heb inderdaad de indruk dat het Bruinbeekse dialect eerder bij het Wichels dan bij het Schellebels aansluit.

Schellebelle ligt op de grens van de oude tegenstelling tussen Vlaams en Brabants, en dat is o.a. te zien aan de zgn. umlautverschijnselen. In Schellebelle zegt men *koas* en *twoalf* voor 'kaas' en 'twaalf' en niet *kei(ë)s* en *twellef* (vgl. het Duitse *Käse* en *zwölf*). De umlaut in *twellef* begint pas in Erpe. Schellebelle zegt echter wel *scheiër* voor 'schaar'; het Vlaamsere *schoare* (zonder umlaut) horen we pas vanaf Laarne of Gontrode (Wetteren en Kwatrecht zeggen *scheiëre*). De grenzen van de umlaut op de lange klinkers (typisch voor Brabantse en Limburgse dialecten en voor het Duits) lopen van noord naar zuid door het hele Nederlandse taalgebied en steken in de buurt van Schellebelle de Schelde over. In Schellebelle heeft dus een gemengde toestand: de umlaut is er meestal niet (wat betekent dat het dialect van oudsher tot de Vlaamse dialectgroep behoort), maar in sommige woorden is ze er toch.

Vlaams zijn ook de oeroude westelijke 'kustverschijnselen': typisch is de uitspraak *stik* voor 'stuk' of *veugel* en *weunen* voor 'vogel' en 'wonen'; Wichelen praat al oostelijker met *voogel* maar toch nog *weunen*. Schellebelle behoort wegens de aanwezigheid van de kustverschijnselen en de afwezigheid van het merendeel van de umlautverschijnselen tot de middeleeuws-Vlaamse dialectgroep.

Het Vlaams heeft na de middeleeuwen de invloed ondergaan van het Brabants, dat toen toonaangevend was. Sommige vernieuwingen hebben heel de provincie Oost-Vlaanderen overspoeld, en zijn er de oorzaak van dat het Vlaams in twee delen, nl. West-Vlaams en Oost-Vlaams verdeeld kan worden. In de middeleeuwen reikte het Vlaams (dat klonk ongeveer als het huidige West-Vlaams) tot aan de Dender. Typische Brabantse vernieuwingen in nagenoeg heel de provincie, en waaraan dus ook Schellebelle meedoet, zijn de uitspraak *stieën* 'steen' en *ruuëd* 'rood'.

Een aantal Brabantse vernieuwingen hebben echter enkel het oosten van Oost-Vlaanderen bereikt en .... Schellebelle valt meestal net binnen die Brabantse invloed. Het meest markante verschijnsel daarvan is het weglaten van de eind-*e* in een heleboel zelfstandige naamwoorden. Die eind-*e*, zoals bijv. in *katte* 'kat', is er in de dialecten niet bijgevoegd, maar is integendeel oeroud en gaat terug op het West-Germaans (vgl. Duits *Katze*). In de loop der eeuwen is die -*e* (die vooral bij vrouwelijke woorden voorkwam, maar ook bij een aantal mannelijke en onzijdige) in het Brabants en het Hollands (en dus ook in het Algemeen Nederlands) weggefallen. Wetteren heeft de eind-*e* nog vrij systematisch; Schellebelle niet meer (behalve in een beperkt aantal gevallen als *bēdde*, *stērre*, *kērre*). Dat maakt dat Schellebelle de allereerste 'Vlaamse' gemeente is met dit typisch Brabantse verschijnsel, dat in de taalkunde bekend staat als de zgn. *e*-apocope (zie kaart 2). Typisch Brabants is ook de uitspraak *ē* in *kērk* 'kerk' en *stēerven* 'sterven', maar kijk, daar doet Schellebelle niet aan mee; dat verschijnsel begint een paar straten verder (Bruinbeek, Wichelen ...). Voor de typische 'scherpe' Brabantse uitspraak van de *i* en de *u* als in *ziete* voor zitten of *puut* voor put moeten we verder naar het oosten en meer bepaald naar Lede, al zegt men in Wichelen al *kiend* en *pient* en niet *kind* en *pint*. Kortom, de streek rond Schellebelle wordt gekenmerkt door een west-oost gericht continuum van steeds Brabantser wordende dialecten met verschijnselen die zich soms woord per woord doorzetten, tot ze algemeen worden. Bij nader toezien blijken de dialecten te verbrabantsen naar het zuidoosten toe; blijkbaar moet de taalvernieuwing ooit daarvandaan (Pajottenland? Brussel?) zijn gekomen.

Kaart 2: De grens van de e-apocope in Oost-Vlaanderen (naar Taeldeman 2005: 25)

In recentere tijden (18de eeuw) zijn er ook in Oost-Vlaanderen taalinnovaties tot stand gekomen, die dus van de westelijke 2/3 van de provincie een eigen dialectgroep gemaakt hebben. Die vernieuwingen houden echter halt net voor de poort van Wetteren. Typisch is bijv. de Oost-Vlaamse 'breking' van de korte *i* en *u* (in *zitten* en *put*) in ene korte tweeklank: in Wetteren en Schellebelle zegt met *zélten* en *put*; in Laarne en Kwatrecht *zién* en *puétte*. Een ander verschijnsel is de verandering van bijv. *p* en *t* naar *b* en *d* tussen klinkers (*appel* klinkt dan *abbele*; *zeetel* is *zeedele* ...); dat komt nog systematisch in Laarne voor, maar niet meer in Wetteren of Schellebelle (tenzij misschien in een of ander geïsoleerd woord). In het Oost-Vlaams kan de *g* wegvallen tussen klinkers (*liggen* wordt dan *lién*); in Laarne en Melle doet men dat nog; in Kwatrecht niet meer. Schellebelle heeft (samen met Wetteren) geen deel meer gehad aan de typische Oost-Vlaamse taalvernieuwingen. Schellebels is dus geen 'Oost-Vlaams'.

Wat is het Schellebels dan wel?

Het is een dialect met een oude Vlaamse basis, dat net binnen het overgangsgedebied ligt met het Brabants. Het is het eerste dorp met een dialect dat Brabantse trekken heeft, waarvan de *e*-apocope misschien wel de belangrijkste is. Schellebelle heeft zich volledig buiten de 18de-eeuwse Oost-Vlaamse taalvernieuwing gehouden.

Het Schellebels is een ingewikkeld dialect doordat het in een overgangsgedebied ligt met binnen het dorp geografische en waarschijnlijk ook sociale variatie, en daardoor is het vooral een interessant dialect, dat niet enkel een dialectologische, maar ook een sociolinguïstische studie zeker waard is. Gelukkig is er nu een woordenboek van.

Prof. dr. Jacques Van Keymeulen
Vakgroep Nederlandse Taalkunde
Universiteit Gent

Taeldeman J. (2001), De regenboog van de Vlaamse dialecten. In: Devos M., J. De Caluwe en J. Taeldeman, *Het Taallandschap in Vlaanderen*. Wetenschappelijke nascholing 2000-2001. Gent; Academia Press. blz. 1-15.

Taeldeman J. (2005), *Oost-Vlaams*. Lannoo, Tielt. (in de reeks: Taal in stad en land).

TEN GELEIDE

HOE HET GROEIDE

Aan dit woordenboek is meer dan dertig jaar gewerkt.

In 1973 waren Edwin Looman, Marc Van Doorselaer en ik, alle drie oud-KSA-leiders, op kamp in de bossen van "Spletters" aan het meer van Overmere-donk. We woonden niet meer in Schellebelle en samen gingen we op zoek naar alles wat ons nog bond aan ons geboortedorp.

Onze "moedertaal" bleek een sterk punt te zijn. We hadden in de jeugdbeweging al de gewoonte om "plat Schellebels te klappen" en dit was in volle "ABN-tijd" in het studentenmilieu niet vanzelfsprekend.

Op dit elan gingen we nu verder.

Een paar maanden later begonnen we aan een verzameling van woorden en uitdrukkingen die volgens ons moesten geboekstaafd worden. De eerste zegswijze die we noteerden kwam uit onze knikkertijd: (*H*)édde zoaéd op? Maar ook onze ouders, familieleden, bestuursleden van de inmiddels opgerichte heemkring brachten de gegevens aan.

De eerste jaren hebben Edwin en ik ettelijke avonden samen doorgebracht om alles tot een ordelijk geheel te verwerken. Dit tempo konden we niet blijven volhouden. Ons gezinsleven, de heemkring met zijn driemaandelijks tijdschrift, het respectievelijk bouwen en verbouwen van een eigen woning eiste al onze vrije tijd op. We gingen verder van elkaar wonen en onze wegen gingen uiteen.

De woordverzameling bleef toenemen en ik hield alles bij.

In 1983 begon ik in het tijdschrift van de heemkring "Rond de Stenen Linde" het tot dusver verzamelde materiaal te publiceren. Hierop kwamen heel veel positieve reacties. De enige kritiek die ik kreeg was de aanmaning om het Schellebelse dialect in een makkelijker leesbare spelling weer te geven.

Terwijl het materiaal in opeenvolgende afleveringen van het tijdschrift verscheen, bleef de verzameling groeien. De verdere manuele verwerking, op fiches, begon een ernstig probleem te worden. Hierin kwam verandering toen in 2003 mijn schoonbroer Jan Delens mij aanleerde hoe ik hiervoor de computer kon inschakelen. De twee volgende jaren waren nodig om alles in te brengen.

SELECTIE

Bij de verwerking van het woordmateriaal drong zich een selectie op. Woorden die in het Schellebels gebruikt worden maar in het Nederlands dezelfde betekenis hebben, werden in principe niet opgenomen. Enkel als er sprake is van

grote uitspraak- en/of betekenisverschillen of als we hun gebruik in een opvallende dialectische zegswijze wilden signaleren, werden ze weerhouden. Zo zal men het woord *boekewurm* niet aantreffen, maar het woord *boek* wel omdat het in typisch Schellebelse zegswijzen voorkomt. Als referentie werd van Dale: "Groot woordenboek hedendaags Nederlands" (1991) gebruikt.

Een dialect als het Schellebels heeft per definitie een zeer beperkte geografische spreiding. Het is de taal van slechts enkele duizenden mensen die op het grondgebied van Schellebelle wonen of gewoond hebben. Het Schellebels draagt dan ook hun stempel. Het weerspiegelt hun leven, hun denken, hun gebruiken. Daarom vonden we het een verrijking dat we tal van heemkundige aantekeningen konden opnemen. Een heuse Schellebelse encyclopedie hebben we er niet van willen maken, maar telkens als het taalmateriaal verduidelijkt kon worden met heemkundige kennis, hebben we niet gearzeld die op te nemen. Omdat de heemkundige kring als uitgever van dit woordenboek fungeert hadden we die kennis binnen handbereik.

SPELLINGSYSTEEM

Een wetenschappelijk fonetische spelling werpt voor een leek een te hoge drempel op. Ik heb de jaren geleden ontvangen aanmaningen om het dialect niet weer te geven in wat velen als een soort geheimschrift ervaren, dan ook ter harte genomen. Een correcte weergave van onze dialectuitspraak was dan ook niet mijn eerste prioriteit, wel de woordenschat en de betekenis van de woorden en zegswijzen. Om de uitspraak van het Schellebels toch zo precies mogelijk vast te leggen voor het nageslacht, hebben we beslist bij dit boek een CD te voegen die onze dialectklankkleur auditief weergeeft.

Voor de spelling van het Schellebels, hebben we aansluiting gezocht bij die van het Nederlands. Dat is niet bijzonder nauwkeurig, maar voor iemand die Schellebels kent zal die keuze weinig of geen problemen opwerpen. Wie geen Schellebels kent, zal zich voor de precieze uitspraak moeten behelpen met het klankmateriaal van de CD.

In de nu volgende lijst vermelden we enkel de lettertekens die van het Nederlands verschillen.

Korte klinkers

- é* Nederlands: nek, rek, stek.
Schellebels: *nék, rék, sték.*
- ie* Nederlands: bissen, chic, difficiel.
Schellebels: *biessen, siek, diefiesiel.*

Lange klinkers

- aa* Nederlands: april, cadans, papier.
Schellebels: *aapril, kaadans, paapier.*

- ē* (lange scherpe e) Engels: bad, cancer, phantom.
Schellebels: *ēken* (aaitje), *tēllen* (tellen), *Schēllebēl* (Schellebelle).
- ee* Nederlands: beven, negen, tegen.
Schellebels: *beeven, neegen, teegen.*
- oo* Nederlands: boven, kolen, zomer.
Schellebels: *booven, koolen, zoomer.*
- ū* (ui voor de r wordt als een gerekte u uitgesproken; behalve: *dzuir* (goeden-dag), *luir* (vod), *luiren* (sleuren)).
Schellebels: *gūr* (jullie), *zūr* (zij), *wūr* (wij).

Tweeklanken

De ei, ij en ui worden in het Schellebels als een eenvoudige klank uitgesproken. In het Nederlands komen volgende Schellebelse tweeklanken niet voor:

- eië* Engels: bear, pear, there.
Schellebels: *kreiēm* (kraam), *peiërd* (paard), *veiër* (veer).
- ieë* (ie gevolgd door een doffe e).
Schellebels: *ieëk* (eik), *kieëren* (keren), *zieër* (zeer).
- ië* (i gevolgd door een doffe e).
Schellebels: *g(h)iël* (geheel, gans), *kiërk* (kerk), *Siëskam* (Serskamp).
- oa* Frans: bois, foi, toi.
Schellebels: *koater* (kater), *poaleenk* (paling), *poater* (pater).
- oaë* Frans: bois, foi, toi gevolgd door een doffe e.
Schellebels: *boaën* (baan), *goaën* (gaan), *stoaën* (staan).
- uë* (u gevolgd door een doffe e).
Schellebels: *kuërde* (koord), *puërt* (poort), *uëksel* (jeuk).
- uuë* (uu gevolgd door een doffe e).
Schellebels: *duuëd* (dood), *luuëpen* (lopen), *uuëg* (oog).

Medeklinkers

De h wordt in ons dialect niet uitgesproken. Om de leesbaarheid te vergroten schrijven we ze wel maar dan als (h); behalve in de **trefwoorden**. Een letter tussen ( ) in een trefwoord geeft problemen bij de alfabetische sortering door de computer.

Het voegwoord "en" wordt in het Schellebels altijd als "in" uitgesproken. 't *És* 't *ieën* in 't *ander*. Er is geen uitspraakverschil met het voorzetsel "in". Voor het voegwoord zorgt de spelling "in" alleen maar voor verwarring. Dan krijg je immers zinnen als: *De kopspinnen zooten ooveral in (h)uis: in de keuken in in de kelder in in 't vertrék*. Daarom heb ik voor het Nederlandse woord "en" gekozen (in het Schellebels: *én*). Dat scheidt voor iedereen meer duidelijkheid, maar weet dat je eigenlijk *in* moet lezen.

DIALECTVERSCHILLEN

Het Schellebels is geen homogeen dialect. De uitspraak verschilt soms van straat tot straat en tussen de verschillende bevolkingsgroepen.

Zoals Prof. Jacques Van Keymeulen in zijn toelichting verduidelijkt zitten we in het grensgebied tussen het West-Oost-Vlaams en het (meer verbrabantst) Oost-Oost-Vlaams. De gevolgen van onze positionering in dit grensgebied zijn goed merkbaar.

Grofweg herkennen we drie dialectzones.

1. De noodwestkant (Aard, Dorp, Wettersestraat, Ertbrug, ...). De dubbele ontkenning en de doffe "e" op het einde van een woord, wordt in deze zone door ouderen nog veel gezegd, maar is aan het verdwijnen: *Ge 'n meugt da nie doeng. Noajsterésse, uuëge.* Ook klinkers en medeklinkers zijn soms verschillend: *Zood' au vést nie oandoen?*

2. De westkant (Hoogstraat, Dendermondsesteenweg, Hoek, ...). Hier zegt men: *Ge ('n) meugt da nie doen. Noajsterés, uuëg. Zood' au vést nie aundoen?* De dialectverschillen tussen deze twee zones is opmerkelijk gezien het gemeenschappelijk dorpsleven en kinderen die naar dezelfde lagere school gaan.

3. De zuidkant (gehucht Bruinbeek). Hier zijn duidelijk goed hoorbare klinkerverschillen. Men zegt er: *héleg* (heilig), *kêrk* (kerk), *mérgen* (morgen), *wêrken* (werken). Elders: *heileg, kiêrk, miêrgen, wiêrken.* Of: *(h)out, smout, zout*, zoals in het Nederlands, terwijl men in de rest van Schellebelle *(h)aat, smaait* en *zaat* zegt. Het dialectverschil met vorige zones is begrijpelijker. Het gaat hier om een min of meer geïsoleerd gehucht met een eigen buurtleven en wijkschool.

Omdat de klankkleur van het Bruinbeeks dialect omzeggens volledig overeen komt met het Wichels (en dat is al een gans ander dialect) hebben we wel de woordenschat maar niet de uitspraak in dit woordenboek opgenomen.

PRESENTATIE

Het **trefwoord** is in het dialect geschreven, staat vet gedrukt en wordt gevolgd door de betekenisomschrijving. Verkleinwoord, meervoud enz. staan, indien er een wezenlijk verschil is met het Nederlands, tussen ( ) na het trefwoord.

Indien er meer dan één betekenis is wordt door **vet** gedrukte Romeinse cijfers eerst onderscheid gemaakt tussen zn., bn., bw., ww. en zo meer. De verdere betekenisverschillen en/of homoniemen worden door gewone cijfers (in **vet** lettertype) van elkaar gescheiden.

Dialect is steeds *cursief* geschreven (behalve het **trefwoord**) en is meestal naar het Nederlands vertaald. Interessante verwijzingen worden met → aangeduid en synoniemen of woorden met dezelfde gevoelswaarde worden door "ook" voorafgegaan. In de regel zijn deze na de woordverklaring, al of niet met voorbeeldzin, geplaatst. Verschillende dialectzinnen bij één woordbetekenis worden door een * voorafgegaan. Wanneer er van een zegswijze diverse betekenissen zijn worden die door cijfers (maar niet in vet) van elkaar gescheiden.

Afkortingen zijn geschreven zoals in van Dale. B.v.:

lijn: I. (zn.) **1.** lijn, verloop. [zegswijze] 't *Ligt in mijn lijn*, 1. ik heb de bedoeling, ik ben van plan. 2. ik kan dit goed, ik ben daar handig in. **2.** lichaamstaille. Ook *taulde*. [dialog] **A.** *Ge zoot beeter ewa op au lijn létten.* **B.** *Allieën de visschers moeten op (h)ur lijn létten.* **3.** orde, logica. *Der 'n zit giën lijn in zijne proat.* **II.** (ww.) lijden, pijn hebben. → *afzien*. [zegswijze] **Ge moe lijn da bitter és*, wie niet horen wil moet voelen, je krijgt loon naar werken. **Lijn 'n és niet, moar afzien*, er bestaan ergere dingen (als stopzin gezegd wanneer iemand voortdurend over pijn klaagt).

Verklaringen die met de woordinhoud te maken hebben staan in de regel tussen [ ]. Betreft het een woord van een bepaalde bevolkingsgroep of activiteit dan is dat tussen ( ) bijgevoegd. Ook de gevoelswaarde, indien nuttig, is op die wijze aangeduid. Wanneer de klemtoon van het Nederlands verschilt of wanneer er twijfel mogelijk is hebben we de beklemde lettergreep onderlijnd. B.v.: *zoetemelk*.

Heemkundige aantekeningen staan afzonderlijk in een iets kleiner lettertype.

Indien het om hetzelfde woord gaat zijn de uitspraakverschillen in het trefwoord zoveel mogelijk opgenomen: **kontreiëren, kontroaregen, kontroaren:** dwarskop; **labbekakker, lappetakker:** knoeier.

Van zegswijzen bestaan soms verschillende versies. Deze zijn door een / van elkaar gescheiden. B.v.: *(H)ém nen bult / een kriek / een ongeluk verschieten*, erg opschriken.

Het gedeelte van een zegswijze dat niet altijd gezegd wordt of niet overal gekend is, staat tussen ( ). B.v.: *(Mee tweeën) uit ieën gat schijten*, met iemand zeer goed overeen komen. 't *Reegent, 't zeegent, de paanen wurren nat, de paaster zét zijn (h)oedsen op (én 't meisen valt op (h)eur gat).*

Op het eind van dit woordenboek is het "Register Nederlands-Schellebels" opgenomen. Dit moet het gebruik van dit woordenboek heel wat vereenvoudigen.

DANK

Dergelijk werk maak je niet alleen.

Zonder het enthousiasme en de gedrevenheid destijds van Edwin Looman was dit woordenboek niet van de grond gekomen. Dank zij de technische computerondersteuning van mijn schoonbroer Jan Delens werd de eindfase ingeluid.

Speciale dank aan Willy Van Doorselaer om het kritisch doornemen van dit woordenboek en het corrigeren van mijn taalgebruik.

Mijn erkentelijkheid ook voor Prof. Jacques Van Keymeulen, burgemeester Werner Van Der Eecken en heemkringvoorzitter Guy Uyttenhove die onmiddellijk bereid waren om een inleidende tekst te verzorgen.

Eveneens dank aan Marleen Bontinck, Marcel De Grauwe en Karel De Jaegher die de dialect-cd hebben verzorgd.

Heel veel dank ook aan mijn gezinsleden, familieleden, bestuursleden van de heemkring, vrienden en tientallen Schellebellenaren, voor de tolerantie wanneer ik hen tot vervelens toe onderbrak om uitleg te vragen over wat ik pas gehoord had. Ook dankzij hun inbreng is dit werk tot stand gekomen.